

Název předmětu: Ochrana obyvatelstva a IZS

Téma: Klasifikace mimořádných událostí, úkoly ochrany obyvatelstva při řešení mimořádných událostí

Cíl:

Student zná definici a typologii mimořádných událostí a je schopen objasnit úkoly ochrany obyvatelstva při jejich řešení.

Úkoly pro samostatnou práci:

Studium povinné literatury

Povinná literatura:

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

Ochrana obyvatelstva a krizové řízení: skripta. Praha: Ministerstvo vnitra - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2015. ISBN 978-80-86466-62-0.

Dostupné také z: <http://krizport.firebrno.cz/dokumenty/skripta-ochrana-obyvatelstva-a-krizove-rizeni-2015>

Doporučená literatura:

ONDŘEJ, Jan et al. *Mezinárodní humanitární právo.* Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-185-7.

Sdělení č. 168/1991 Sb., Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí o vázanosti České a Slovenské Federativní Republiky Dodatkovými protokoly I a II k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů a konfliktů nemajících mezinárodní charakter, přijatých v Ženevě dne 8. června 1977.

Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému.

Obsah:

1) Mimořádná událost

Dle zákona č. 239/2000 Sb. se mimořádnou událostí rozumí „*škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací*“.

Záchrannými pracemi se přitom rozumí „*činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k*

ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin“, likvidačními pracemi pak „činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí“.

Mimořádné události lze klasifikovat podle rozličných kritérií, nejčastěji se nicméně používá následující členění:

- a) mimořádné události vyvolané přírodními jevy (např. povodeň, lesní požár nebo epidemie)
- b) mimořádné události vyvolané nezáměrně činností člověka (např. průmyslová havárie nebo dopravní nehoda)
- c) mimořádné události vyvolané záměrně činností člověka (např. teroristický útok nebo žhářství)

Mimořádné události je rovněž možné členit podle jejich závažnosti. V rámci IZS je závažnost mimořádné události hodnocena pomocí stupně poplachu. Stupeň poplachu je vyhlášován v závislosti na rozsahu a druhu mimořádné události. Dle vyhlášky č. 328/2001 Sb. vyhláší stupeň poplachu pro místo zásahu operační a informační středisko IZS při prvotním povolávání složek na místo zásahu a poté velitel zásahu, pro celé území s více místy zásahu pak vyhláší stupeň poplachu operační a informační středisko IZS. V rámci IZS se rozlišují celkem čtyři stupně poplachu:

- a) první stupeň poplachu
- b) druhý stupeň poplachu
- c) třetí stupeň poplachu
- d) zvláštní stupeň poplachu

Dle vyhlášky č. 328/2001 Sb. je první stupeň poplachu vyhlášován v případech, kdy

- „a) mimořádná událost ohrožuje jednotlivé osoby, jednotlivý objekt nebo jeho část, s výjimkou objektu, kde jsou složité podmínky pro zásah, jednotlivé dopravní prostředky osobní nebo nákladní dopravy nebo plochy území do 500 m², nebo*
- b) záchranné a likvidační práce provádí základní složky, které není nutno při společném zásahu nepřetržitě koordinovat.“*

Dle vyhlášky č. 328/2001 Sb. je druhý stupeň poplachu vyhlášován v případech, kdy

- „a) mimořádná událost ohrožuje nejvýše 100 osob, více jak jeden objekt se složitými podmínkami pro zásah, jednotlivé prostředky hromadné dopravy osob, cenný chov zvířat nebo plochy území do 10 000 m²,*
- b) záchranné a likvidační práce provádí základní a ostatní složky z kraje, kde mimořádná událost probíhá, nebo*
- c) je nutné nepřetržitě koordinovat složky velitelem zásahu při společném zásahu.“*

Dle vyhlášky č. 328/2001 Sb. je třetí stupeň poplachu vyhlášován v případech, kdy

- „a) mimořádná událost ohrožuje více jak 100 a nejvýše 1000 osob, část obce nebo areálu podniku, soupravy železniční přepravy, několik chovů hospodářských zvířat, plochy území do 1 km², povodí řek, produktovody, jde o hromadnou havárii v silniční dopravě nebo o havárii v letecké dopravě, nebo*

- b) záchranné a likvidační práce provádí základní a ostatní složky nebo se využívají síly a prostředky z jiných krajů, nebo*
- c) je nutné složky při společném zásahu v místě zásahu koordinovat velitelem zásahu za pomoci štábu velitele zásahu a místo zásahu rozdělit na sektory a úseky.“*

Dle vyhlášky č. 328/2001 Sb. je zvláštní stupeň poplachu vyhlášován v případech, kdy

- „a) mimořádná událost ohrožuje více jak 1000 osob, celé obce nebo plochy území nad 1 km²,*
- b) záchranné a likvidační práce provádí základní a ostatní složky včetně využití sil a prostředků z jiných krajů, popřípadě je nutno použít pomoc podle § 22 zákona nebo zahraniční pomoci,*
- c) je nutné složky při společném zásahu v místě zásahu koordinovat velitelem zásahu za pomoci štábu velitele zásahu a místo zásahu rozdělit na sektory a úseky, nebo*
- d) společný zásah složek vyžaduje koordinaci na strategické úrovni (...)“*

2) Úkoly ochrany obyvatelstva

Dle zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů se ochranou obyvatelstva rozumí „*plnění úkolů civilní ochrany, zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.*“

Úkoly civilní ochrany, resp. civilní obrany jsou specifikovány v čl. 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I), přijatého v Ženevě dne 8. června 1977. Dodatkový protokol I byl ratifikován Československou socialistickou republikou v roce 1990. V jeho české verzi uvedené ve sdělení č. 168/1991 Sb. je civilní obrana definována jako „*plnění některých nebo všech níže uvedených humanitárních úkolů, jejichž cílem je chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, pomoci mu odstranit bezprostřední účinky nepřátelských akcí nebo pohrom a také vytvořit nezbytné podmínky pro jeho přežití. Těmito úkoly jsou:*

- a) hlásné služby;*
- b) evakuace;*
- c) organizování a poskytování úkrytů;*
- d) zatemňování;*
- e) záchranné práce;*
- f) zdravotnické služby včetně první pomoci a také náboženská pomoc;*
- g) boj s požáry;*
- h) zjišťování a označování nebezpečných oblastí;*
- i) dekontaminace a podobná ochranná opatření;*
- j) poskytování nouzového ubytování a zásobování;*
- k) okamžitá pomoc při obnově a udržování pořádku v postižených oblastech;*
- l) okamžitá oprava nezbytných veřejných zařízení;*

m) bezodkladné pohřební služby;

n) pomoc při ochraně předmětů nezbytných k přežití;

o) doplňující činnost nezbytná k splnění výše uvedených úkolů, včetně plánování a organizování, ale neomezující se pouze na tuto činnost.“